

Visby 2024-12-04

**Hemställan från Gotlandsmusikens styrelse
till Regionstyrelsen och Kultur- och fritidsberedningen**

Äskande om permanent ramförstärkning

Gotlands Musikstiftelse, i dagligt tal Gotlandsmusiken, beskrivs ofta som "kittet" i det gotländska musiklivet. Även om många andra parter på betydande vis bidrar till det rika musikutbudet dristar vi oss till att instämna i beskrivningen.

Vår verksamhet har en unik räckvidd med framträdanden och pedagogiska aktiviteter för alla åldrar över hela ön. Våra musiker besitter en unik kompetens och bidrar till musiklivet både inom sin anställning och på fritiden. Vårt programutbud tillför unika konsertupplevelser och skapar arbetstillfällen för bofasta frilansmusiker och är fundamental för Gotlands gemensamma vision om "en kreativ ö med plats för hela livet". Vår fasta musikerresurs är avgörande också för att Försvarsmusiken ska kunna fullgöra sitt uppdrag på Gotland.

Nu hotas detta av en mycket ansträngd ekonomi. Gotlandsmusikens styrelse äskar därför permanent ramförstärkning med 4 miljoner kronor från budgetåret 2026 och ytterligare 2 miljoner kronor från budgetåret 2027.

Bakgrund

Gotlands Musikstiftelse instiftades 1987 sedan Gotlands kommun, efter en överenskommelse med staten, övertagit huvudmannaskapet för regionmusikavdelningen i Visby samt en del av Rikskonserters regionkontor i Stockholm. Sedan den 1 januari 2007 är Region Gotland stiftelsens huvudman. Verksamheten finansieras inom ramen för Kultursamverkansmodellen.

Kultursamverkansmodellen infördes 2011 och bygger på dialog och samverkan mellan stat och region och mellan region, kommun och regionala kulturaktörer. Genom modellen fördelas statens medel till regional kultur, liksom de medel regioner och kommuner skjuter till.

Vid Kultursamverkansmodellens införande uttrycktes farhågor för att det statliga engagemanget skulle minska över tid. Så har också blivit fallet. Under perioden 2010–2020 ökade de årliga statliga bidragen med 3,7 procent, medan regionerna ökade sin insats med 31,8 procent och kommunernas insats ökade med 28,4 procent (Källa: Kulturrådet 2020).

I budgeten för 2025 krymper statens andel av Kultursamverkansmodellen ytterligare genom att bidragen inte räknas upp alls och anslagsposten till regional kultur skärs ned med 15 miljoner kronor. Detta försätter redan trängda kulturinstitutioner i en mycket svår situation. Om Gotlandsmusiken fortsatt ska klara sin verksamhet krävs en permanent ramförstärkning från budgetåret 2026.

Gotlandsmusiken verksamhet och organisation

År 2023 genomförde Gotlandsmusiken 377 konserter och pedagogiska aktiviteter. Dessa genererade 30 578 konsertbesök/deltagartillfällen. Verksamheten nådde ut till Gotlands samtliga skolor, äldreboenden och bibliotek med totalt 248 konserter år 2023. Offentliga konserter med entréavgift gavs inom våra egna serier på Wisby Strand respektive bygdegårdarna i Dalhem, Östergarn, Rute och Havdhem samt på Almedalsbiblioteket. Vi fullföljde ett omfattande uppdrag för Försvarsmusiken och samverkade med många aktörer inom det gotländska musiklivet.

Gotlandsmusikens verksamhet för barn och unga rymde såväl kompetensutveckling för förskolepedagoger kring barns sång, som musiksommarjobb för skolungdomar, talangutveckling inom det nationella programmet Imagine och arrangörsutveckling genom Ung Musik Gotland. Den unga publiken mötte oss genom skolkonserter, Arts School Day för alla åttondeklassare samt offentliga familjekonserter.

Det som saknas i verksamheten är möjligheten att turnera fria grupper och att stötta gotländska musiklivet strukturellt, något som är en naturlig del av den regionala musikens uppdrag på andra håll i landet. I den bemärkelsen är Gotlandsmusiken en "halv" länsmusikverksamhet.

Exempel på stödjande insatser som skulle vara önskvärda är att bygga upp en struktur kring folkmusiken med turnéslingor för professionella och regelbundna träffar för professionella och amatörer med låtutläring och samspel; att stärka den klassiska musiken genom ökad medverkan av stråkmusiker i konsertverksamheten, lägerverksamhet för ungdomar, workshops för vuxna fritidsmusiker och utveckling av Gotlands Sinfonietta; att göra insatser för det gotländska körlivet för att säkra återväxten och ge befintliga körer ökad möjlighet till samverkan sinsemellan och med professionella musiker inom olika genrer.

Gotlandsmusikens verksamhet utgår från de 14 heltidsanställda musikerna och vår deltidsanställda barn- och ungdomsproducent. Musikerna producerar själva ensembleernas programutbud och anlidade under 2023 artister och frilansmusiker till en omfattning motsvarande två årsverken. Stödfunktioner finns inom ett litet kansli med ekonom och marknadsförare på deltid samt vaktmästare/tekniker, kanslist och länsmusikchef på heltid.

Genom att konserter inom skolan, äldreomsorgen och på biblioteken erbjuds utan kostnad för mottagarna hålls administrationen på en minimal nivå. Gotlandsmusiken är en mycket effektiv organisation med korta beslutsvägar, stort medinflytande och ett grundmurat personligt ansvarstagande hos samtliga medarbetare.

Vi vill betona att den fasta musikerresursen är ett fundament för det gotländska musiklivet genom hög kompetens, lyhördhet och stor flexibilitet. Innehållet i Gotlandsmusikens konsertutbud bygger på djup förankring i lokalsamhället och kan inte återskapas med enbart inresande artister. Att med frilansmusiker genomföra konserter inom skolan, vården och biblioteken i den omfattning vi erbjuder, skulle bli mycket kostsamt och administrativt krävande. De enskilda musikerna är en viktig resurs för musiklivet också genom sitt engagemang på fritiden som musiker, pedagoger och ideellt arbetande konsertarrangörer.

Gotlandsmusikens fasta musikerresurs är av avgörande betydelse också för Försvarsmusiken, vars uppdrag växer i takt med Försvarsmaktens utbyggnad. Att med Försvarsmusikens egna kårer täcka behovet på Gotlands av musik vid militära ceremonier anses inte möjligt, utan man är beroende av kontinuerlig tillgång till våra musiker.

Finansiering och ekonomisk utveckling

Gotlandsmusiken finansieras av staten och Region Gotland inom ramen för Kultursamverkansmodellen. År 2023 erhöll vi 8,4 miljoner kronor i statligt anslag och 7 miljoner kronor i anslag från Region Gotland, totalt 15,4 miljoner kronor.

Produktionsintäkterna uppgick 2023 till 2,2 miljoner kronor, varav 1,6 miljoner kronor i biljettintäkter och arrangörsavgifter och 600 000 kronor i ersättning från Försvarmusiken. Produktionsintäkterna mer än fördubblade de rörliga medlen, som efter fasta kostnader uppgick till 1,8 miljoner kronor. Produktionskostnaderna uppgick till totalt 4 miljoner kronor.

När budgeten för 2025 ska antas är läget ett annat. Efter avsättning för fasta kostnader återstår endast 1 miljon kronor i rörliga medel. De rörliga medlen är det garanterade utrymmet för programproduktion, det belopp vi kan investera för att inhämta produktionsintäkterna och för att kunna genomföra de produktioner som är kostnadsfria för mottagarna.

Budgeten för 2025 tar sin utgångspunkt i anslagsuppräknningar om 4 procent från Region Gotland, medan den statliga löne- och prisomräkningen uteblir helt. Nytt belopp totalt 16 miljoner kronor. Jämfört med 2023 är anslagen 4 procent högre, medan de fasta kostnaderna har ökat med 10 procent. De rörliga medlen har därigenom minskat med 800 000 kronor (-44 procent) jämfört med 2023.

Tendensen med krympande utrymme för produktion är tydlig. Differensen för rörliga medel mellan åren 2022 och 2023 var 900 000 kronor, en minskning med 32 procent. Vi befarar på goda grunder att de rörliga medlen kommer att vara nära noll i budgeten för 2026. Vi skulle då inte ha några medel att investera i produktion, varken den som genererar intäkter eller den vi genomför utan kostnad för mottagaren.

Konsekvensbeskrivning

För att hantera situationen 2025 har Gotlandsmusikens styrelse för tredje året i rad medgett ett planerat uttag från det egna kapitalet, 400 000 kronor. Verksamheten har bedrivits med ett planerat underskott både 2023 (-405 488 kr) och 2024 (enligt prognos -200 000 kronor). Det egna kapitalet uppgick vid 2024 års ingång till 5,9 miljoner kronor. Styrelsen har tidigare som nedre gräns för det egna kapitalet satt kostnaden för sex månaders verksamhet, cirka 8 miljoner kronor.

Även med en insats från det egna kapitalet har vi i budgeten 2025 varit tvungna att minska utrymmet för produktion med 400 000 kronor. Det är i dagsläget inte klarlagt hur det kommer att påverka biljettintäkterna. Särskilt i Stora serien behövs kända artister för att fylla salongen. Vi har vidare varit tvungna att banta bort två av tre sommarkonserter i Almedalen, vilka är kostsamma utan att ge intäkter.

Äskande

För att återställa och framtidssäkra Gotlandsmusikens programproduktion äskar styrelsen permanent ramförstärkning med 4 miljoner kronor från budgetåret 2026. För strukturell utveckling av det gotländska musiklivet och för att kunna turnera frilansgrupper äskas ytterligare 2 miljoner kronor från budgetåret 2027.

Enligt beslut av styrelsen för Gotlands Musikstiftelse 2024-12-04

Björn Dahlström, Vice ordförande

Helena Wessman, Länsmusikchef